

Summit G20 ve víru změn

Miloš Balabán

Na konto účastníků summitu G20 v Hamburku připadá 73 procent globálního HDP. Zajímavé je, že od roku 1999, kdy se ministři financí „dvacítky“ poprvé sešli jako G20, se toto číslo nezměnilo.

Co se ale mění, je podíl na tomto čísle nejvyspělejších západních zemí sdružených v G7 a nejvlivnějších nezápadních aktérů v seskupení BRICS, kde hraje první ekonomické housle jednoznačně Čína.

Před dvěma dekádami bylo ještě možné říci, že Západ jednoznačně dominuje. V G7 se soustřeďovalo 44 procent světové ekonomické moci, dnes je to už jen 31 procent. Naopak BRICS vyrostl z více jak 18 na 31,2 procenta v minulém roce. Schůzky lídrů G7 mohou již jen do určité míry ovlivňovat osudy tohoto světa.

Objektivně k tomu přispívá i aktuální politika Spojených států. Lze si totiž oprávněně klást otázku, zda pod vedením Donalda Trumpa postupně nevycouvávají ze své globální angažovanosti. Příklady? Suspendování Transpacifické zóny volného obchodu, odmítnutí Pařížské klimatické dohody, výhrůžky o prosazení větší míry protekcionismu v obchodě s vnějším světem... Evropu to znejišťuje a moc na tom nemění ani přihlašování se USA k odpovědnosti za závazky v rámci NATO.

„Byznysový“ přístup k mezinárodní politice a bezpečnosti, jak se ukázalo při blízkovýchodní Trumpově návštěvě, může ještě americkým spojencům do budoucna hodně zamotat hlavu.

Především Číně se tak otevírá příležitost, aby vystupovala jako obránce multilateralismu. Jednoznačné přihlášení k závazkům pařížské klimatické dohody i ambiciózní projekt nových hedvábných stezek k tomu přispívají. A v Evropě si pak musíme všimnout, že nedávným vstupem Indie a Pákistánu do Šanghajske organizace spolupráce, kde dominuje Čína s Ruskem, se vytvořilo nejsilnější eurasijské bezpečnostní a ekonomické seskupení. Evropa to tak dnes v éře převratných geopolitických a geoekonomických změn, kdy se už nemůže úplně spolehnout na USA, nemá lehké. Pozitivní je, že se volbami v Nizozemsku a hlavně ve Francii podařilo odvrátit kolaps evropské integrace.

Otazníky nad brexitem, nepředvídatelnost výsledku parlamentních voleb v Itálii, uprchlická středomořská krize prověřující kohezi uvnitř EU i potíže s integrací uprchlíků napříč Evropou nicméně představují faktory, které vnášejí do evropské politiky nemalé prvky nejistoty.

Patří do nich i spektakl s Trumpovou návštěvou ve Varšavě. Evropským lídrům asi nemohlo být příliš dobře, když viděli okázalou podporu Polsku, kde dominuje neliberální styl vládnutí strany Právo a spravedlnost pod vedením Jaroslava Kaczyňského.

Na druhé straně Trump ukázal, jak vypadá reálpolitika: ve Varšavě nenechal na Rusku nit suchou, a v Hamburku jednal dvě a půl hodiny „konstruktivně“ s Putinem. Dost možná to zastínilo vše ostatní, co se na summitu odehrálo, ovšem některé reálie světové politiky se prostě obejít nedají.

(Autor je bezpečnostní analytik)